

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa J. K., H. K.,

K. K. i G. K.

przeciwko Śródmiejskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w W.

o ustanowienie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 października 2011 r.,

zażalenia powodów na postanowienie o kosztach zawarte w punkcie 2

wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 9 lutego 2011 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje w tym zakresie
sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i
rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego przed
Sądem Najwyższym.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 23 lipca 2010 r. Sąd Okręgowy oddalił oparte na treści art. 17¹⁴, 49, 49¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 119, poz. 1116 ze zm. wymienianej dalej jako u.s.m.) powództwo J. K., R. K., K. K. i H. K. skierowane przeciwko Śródmiejskiej Spółdzielni Mieszkaniowej o ustanowienie na ich rzecz odrębnej własności nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem – domem jednorodzinny położonej w W. na działce gruntu wchodzącej w skład nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą nr [...] oraz ustanowienie na ich rzecz odrębnej własności garażu na dwa samochody położonego na tej nieruchomości.

Sąd Apelacyjny, który wyrokiem z dnia 9 lutego 2011 r. oddalił apelację powodów wniesioną od wyroku sądu pierwszej instancji zasądził jednocześnie od powodów na rzecz pozwanej kwotę 5.400 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko sądu pierwszej instancji, że powodowie nie sformułowali roszczenia w sposób umożliwiający dokonanie subsumcji przedstawionego przez nich stanu faktycznego pod normę art. 49¹ u.s.m. Poza tym, w ocenie sądu, powodowie domagali się ustanowienia nieistniejącego w systemie prawa cywilnego prawa odrębnej własności nieruchomości gruntowej prawa a w zakresie dotyczącym ustanowienia odrębnej własności garażu nie sprecyzowali dostatecznie roszczenia.

Powodowie wnieśli zażalenie na zawarte w wyroku sądu drugiej instancji orzeczenie o kosztach postępowania. Podnieśli w nim, że zgodnie z treścią art. 49¹ u.s.m. koszty postępowania w niniejszej sprawie pokrywa spółdzielnia. Na tej podstawie domagali się zmiany zaskarżonego postanowienia przez oddalenie wniosku pozwanej o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego ewentualnie o uchylenie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu a także wnieśli o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 49¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, dodany ustawą z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. 07.125.873), w mającym zastosowanie w sprawie brzmieniu (art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych... Dz. U. Nr 223, poz. 1779) stanowił, że: "Osoba, która na podstawie ustawy może żądać ustanowienia prawa odrębnej własności lokalu, w razie bezczynności spółdzielni może wystąpić do sądu z powództwem na podstawie art. 64 Kodeksu cywilnego w związku z art. 1047 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego. Pozew wolny jest od opłaty sądowej, zaś koszty postępowania sądowego pokrywa spółdzielnia". Przepis ten, na którym powodowie opierali swoje roszczenia, nie tylko przyznaje legitymację do wytoczenia powództwa przeciwko spółdzielni o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie ustanowienia odrębnej własności lokalu, ale także wprowadza istotne wyjątki od zasad rządzących problematyką kosztów procesu. Jak trafnie przyjął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 3 lutego 2010 r., II CZ 90/09, OSNC-ZD 2010/3/95), pomimo użycia w tym przepisie określenie "koszty postępowania sądowego" w istocie oznacza "koszty procesu", a zatem obejmują one zarówno koszty sądowe jak i koszty zastępstwa procesowego. W ten sam sposób zostały określone obowiązki spółdzielni w znowelizowanym art. 49¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (art. 1 pkt 6 i ustawy z dnia 18 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw Dz. U. Nr 223, poz. 1779, która weszła w życie dnia 30 grudnia 2009 r. - art. 8). Nałożenie na spółdzielnię obowiązku pokrycia kosztów postępowania sądowego stanowi odstępstwo od wynikającej z art. 98 k.p.c. zasady odpowiedzialności za wynik procesu, która oznacza, że strona, która sprawę przegrała, zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi poniesione przez niego koszty procesu.

Taką samą treść normatywną, chociaż bardziej precyzyjnie, wyraża art. 49¹ u.s.m. w brzmieniu wprowadzonym ustawą z dnia 18 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 223, poz. 1779), obowiązującym od dnia 30 grudnia 2009 r., który przewiduje, że koszty sądowe oraz koszty zastępstwa procesowego w sprawie

wytoczonej na podstawie art. 64 k.c. w związku z art. 1047 § 1 k.p.c. w razie bezczynności spółdzielni przez osobę, której z mocy ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych przysługuje roszczenie o ustanowienie odrębnej własności lokalu, pokrywa spółdzielnia. Użyte w art. 49¹ u.s.m. określenie "w razie bezczynności spółdzielni" jest na tyle pojemne, że obejmuje każdą postać bezczynności, czyli zamierzenia podjęcia przez organ wykonawczy spółdzielni czynności niezbędnych do wyodrębnienia lokalu i przeniesienia jego własności na uprawnionego. Dotyczy to także czynności, o których mowa w art. 41 i 42 ustawy (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 maja 2009 r., I CSK 379/08, nie publ.; zob. też wyrok z dnia 10 grudnia 2009 r. III CSK 110/09, nie publ.) .

Rozstrzygając zatem w sprawie z powództwa osoby, o której mowa w art. 49¹ u.s.m., bez względu na jej wynik należy mieć na względzie, że koszty poniesione przez strony pokrywa pozwana spółdzielnia.

Do tych okoliczności nie odniósł się sąd drugiej instancji przy rozstrzygnięciu o kosztach postępowania apelacyjnego i to pomimo powoływania się przez powodów, zarówno w pozwie jak i apelacji, na wynikające z art. 49¹ u.s.m. konsekwencje w zakresie ponoszenia opłat sądowych oraz rozliczenia kosztów procesu. Warto także zwrócić uwagę, że odstąpienie wobec powodów od obowiązku uiszczenia opłaty od pozwu i apelacji, nie obciążenie ich kosztami procesu za pierwszą instancję wskazują na respektowanie w dotychczasowym postępowaniu szczególnej regulacji zawartej w art. 49¹ u.s.m.

Dlatego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zd. 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. postanowił jak wyżej.